

Міжнародна науково-практична конференція “Статистика XXI століття: нові виклики, нові можливості”

Проголошення 2013 року Міжнародним роком статистики (Статистика 2013) мало на меті популяризацію професії статистика серед молоді та сприяння розвитку статистичної науки. З огляду на це знаковою подією стало проведення 29–31 травня 2013 року Міжнародної науково-практичної конференції “Статистика XXI століття: нові виклики, нові можливості”.

Це вже друга конференція, яку організовує кафедра статистики та демографії економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Цього року стіни університету й однієї з перших кафедр статистики на теренах сучасної України зібрали, за словами учасників конференції, “слов’янський статистичний форум”. І дійсно, у конференції взяли участь 100 провідних вітчизняних та іноземних учених і практиків у галузі статистики (27 докторів і 46 кандидатів наук), які представляють 8 країн, 27 вищих навчальних закладів, 7 статистичних органів, 3 наукові центри, 2 інститути Академії наук. Зокрема, це представники польських економічних університетів (м. Краків, Познань, Катовіце), Російської Федерації (Московський державний університет імені М. В. Ломоносова, Державний університет управління, Російський державний соціальний університет, Оренбурзький державний аграрний університет, Національний дослідницький університет “Вища школа економіки”, Фінансовий університет при Уряді Російської Федерації), Республіки Білорусь (Білоруський державний економічний університет, Білоруський торговельно-економічний університет споживчої кооперації, Головне статистичне управління Гомельської області). Міжнародну конференцію також відвідали представники з Молдови (Інститут економіки, фінансів та статистики Молдови), Литви (Університет імені Олександра Стульгінскіса), Азербайджану (Інститут економіки Академії наук Азербайджану) та Узбекистану (Ташкентський державний економічний університет).

Українську наукову спільноту представляли вчені та викладачі з 10-ти регіонів України: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національної академії управління, Національної академії статистики, обліку та аудиту, Донецького національного університету, Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської комерційної академії, Івано-Франківського інституту менеджменту та економіки, Буковинського державного фінансово-економічного університету, Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, Київського національного торговельно-економічного університету, Дніпро-

петровського національного університету імені Олеся Гончара, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, а також фахівці ДП “Науково-технічний комплекс статистичних досліджень”, Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, ННЦ “Інститут аграрної економіки”, Державної служби статистики України, Головного управління статистики у Чернівецькій, Львівській, Київській та Житомирській областях, управління статистики у Кременчуцькому районі, Державного фонду фундаментальних досліджень.

Відкрилася конференція доповіддю академіка НАН України, директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України Е. М. Лібанової. Почесні гості конференції – начальники Головних управлінь статистики у Київській області Л. П. Височан, у м. Києві Р. Г. Віленчук і генеральний директор ДП “Науково-технічний комплекс статистичних досліджень” М. В. Пугачова – наголосили на перспективах розвитку національної статистики у контексті міжнародних вимог, окреслили напрями підвищення престижу праці статистика, а також акцентували увагу на потребі у професійних статистиках нового зразка. З коротким історичним екскурсом виступила корифей національної демографічної статистики, автор фундаментальних підручників у цій галузі доцент С. Г. Стеценко.

Робота конференції зосереджувалась за чотирма науковими напрямами:

1) історичні витоки статистики, сучасність і перспективи розвитку. Обговорювалися проблемні методологічні питання використання статистичних класифікацій в економіці, оцінювання якості життя, моделювання процесів з насиченням, становлення та розвитку транскордонної і митної статистики, перспектив проведення обстежень ділової активності підприємств, гармонізації даних перепису населення з альтернативними формами статистичного спостереження на регіональному рівні;

2) статистичні закономірності формування соціально-демографічних процесів. Висвітлювалися результати статистичних досліджень структурних диспропорцій національного та регіонального розвитку, аналізу ринку праці держав – нових членів ЄС. Поручувалися питання відповідності макростатистики потребами користувачів, а також оцінювання економічної ефективності життєдіяльності людини та якості життя населення, його освітнього потенціалу і соціального забезпечення в контексті міжнародних порівнянь. Розглядалися результати оцінювання вікової нерівності населення за доходами, ефекту від зовнішньої міграції, вимірювання та моделювання кадрового складу

науковців гіпотетичних втрат населення України. Було приділено особливу увагу аналізу й моделюванню відтворення населення України і східноєвропейських країн в умовах другого демографічного переходу, когортному аналізу смертності за період 1897–2012 рр., а також методологічним питанням реконструкції історичної серії таблиць очікуваної тривалості життя і відновлення демографічних рядів динаміки в Україні за 1850–2012 рр.

3) проблеми інформаційного забезпечення аналізу макроекономічних процесів. Доповідалося про моделювання показників зовнішньої торгівлі послугами, платоспроможності споживачів комунальних послуг, використання сучасних методів моделювання та прогнозування на макрорівні мезорівнях економіки, зокрема при вивченні взаємозв'язку між виробництвом, споживанням та природоохоронною діяльністю, а також при оцінюванні соціальних результатів реалізації державних програм. Висвітлювалися проблемні питання кількісної оцінки інтелектуальної власності, запасів природних енергетичних копалин, світових продовольчих цін, застосування індексів цін для дефлятування в системі національних розрахунків, оцінювання ефекту від міжнародної технічної допомоги на базі панельних даних. Розглядалися статистичні прийоми визначення прихованих

явищ: тіньової економіки, обсягів контрабанди, поведінки емітентів на фондовому ринку. Окремий блок доповідей був присвячений регіональним аспектам статистичного аналізу: якості структурних зрушень в економіці, ефективності діяльності кредитних спілок, забезпеченню рівноваги обмінного курсу національної валюти, побудові технологічної матриці економічної системи;

4) сучасна бізнес-статистика. Було представлено результати новітніх наукових досліджень у галузі бізнес-демографії, фінансово-банківської діяльності, зокрема ризиків кредитування і банкрутств суб'єктів господарювання та їхньої платоспроможності; діяльності фінансових посередників; підприємницької активності населення з урахуванням соціально-демографічних характеристик підприємців; конкурентної спроможності суб'єктів господарювання, а також методів оцінювання інвестиційного розвитку на макрорівні.

Голови секцій відзначили сучасний рівень представлених наукових доповідей, а учасники схвально висловилися щодо рівня організації заходу. За підсумками конференції розроблено рекомендації щодо проведення у травні 2014 р. на базі кафедри статистики та демографії статистичного форуму "Сучасні проблеми методології статистики та підготовки статистиків вищої кваліфікації".

Н. В. Ковтун,
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри статистики та демографії,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Зарубіжні гості

У Держстаті України 3 квітня 2013 року відбулася робоча зустріч представників технічної місії податково-бюджетного департаменту Міжнародного валютного фонду Абделя Сенхаджі, Роберта Гіллінгема, Алвара Кангура та Маркоса Поплавські-Рібейра із заступником Голови Держстату України Н. С. Власенко і фахівцями департаменту обстежень домогосподарств, де обговорювалися питання щодо інформації, яка готується за результатами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств.

Короткострокові експерти ЄС з питань ретроспективного аналізу даних структурної статистики за КВЕД-2010 Проекту Twinning Номеда Братчиковене і Юрга Руксенайте з 9 до 11 квітня 2013 року перебували в Держстаті України. Експерти працювали з фахівцями департаменту структурної статистики та статистики фінансів підприємств. Мета візиту – застосування методів здійснення ретроспективних розрахунків статистичних даних за КВЕД-2010 в європейській та українській практиках, підготовка інформаційно-публікаційних матеріалів з урахуванням нової класифікації у рамках реалізації Проекту Twinning № UA10/ENP-PCA/SI/26 “Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС”.

З метою обговорення стану реалізації Проекту Twinning № UA10/ENP-PCA/SI/26 “Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС” 9 квітня 2013 року в Держстаті України перебували експерти ЄС у рамках Проекту Twinning Єспер Єнсен і Філіп Борі. Відбулася робоча зустріч експертів із заступником Голови Держстату України Н. С. Власенко.

Для обговорення питань поточного стану, досягнень, проблем і перспектив української статистики за галузями, впровадження напрямів подальшого співробітництва з Національним інститутом статистики та економічних досліджень Французької Республіки (INSEE) 15–16 квітня 2013 року Держстат України відвідали експерти INSEE Франсуа Куте та Ері Еммануель. Експерти працювали із заступником Голови Держстату України Н. С. Власенко та керівниками самостійних структурних підрозділів.

16–17 квітня 2013 року Держстат України відвідали фахівці Центрального статистичного бюро (ЦСБ) Королівства Норвегія з питань індексів зовнішньої торгівлі Ханс Крістіан Остеренг, Томас Моен і Еспен Крістіансен. З фахівцями департаменту статистики торгівлі експерти обговорювали питання удосконалення методології розрахунку індексів зовнішньої торгівлі, експертизи якості їх розрахунку.

23 квітня 2013 року в Держстаті України відбулася робоча зустріч першого заступника Голови Держстату України В. О. Піщейка з представниками компаній Кредит Свісс (Credit Swiss), Еф-енд-Сі (F&C Investments) та Блек Рівер (Black River) Діліаною Делтчевою, Гайком Карамяном, Сергієм Волобоєвим, Світлоною Атанасовою та Полом Тіммонзом. Обговорювалися питання статистичних даних у розрізі економічного зростання, промисловості та торговельного балансу України, напрямів еволюції зовнішньоекономічних зв'язків країни на майбутні роки.

У рамках проведення конференції з нагоди закриття Проекту Twinning № UA10/ENP-PCA/SI/26 “Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС” 23 травня 2013 року в Держстаті України відбулася робоча зустріч представників ЄС Яна Томбінські, Клаудії Юнкер, Ларса Тюгесена, Йеспера Еллемоуза Йенсена і Філіпа Борі з керівництвом Держстату України.

З метою презентації цілей та намірів проекту Євросоюзу “Регіональна одиниця у справах молоді країн східного партнерства” (EPYRU), обговорення поточної ситуації у сфері інформаційного забезпечення молодіжної політики в Україні та визначення подальших перспектив співробітництва проекту EPYRU та Держстату України 23 травня 2013 року в Держстаті України перебували експерти з питань молодіжної політики проекту Євросоюзу EPYRU Ханс Юрген Мат і Девід Конвей. Відбулася їх робоча зустріч із керівництвом Держстату України.

4 червня 2013 року Держстат України відвідала експерт з питань державних фінансів та гендерного бюджетування Анеса Діздаревич, яка працювала з керівництвом Держстату України, директором департаменту статистики праці І. В. Сенік і заступником директора департаменту статистики послуг О. О. Кармазіною. Мета візиту – визначення можливих перспектив співробітництва між Посольством Королівства Швеція в Україні та Держстатом України в рамках реалізації майбутнього Проекту щодо інтеграції гендерного бюджетування у бюджетний процес як одного з інструментів підвищення ефективності розподілу та використання державних коштів.

Для ознайомлення з існуючим станом статистики енергетики в Україні, організацією та методологією збирання, оброблення та поширення даних зі статистики енергетики, формуванням енергетичного балансу України, а також обговорення питань щодо інвентаризації парникових газів та звітування перед Енергетичним Співтовариством 31 травня 2013 року в Держстаті України перебував представник компанії Tetra Tech ES (США) з питань статистики енергетики та інвентаризації парникових газів Роберт Баумгартнер, який працював з фахівцями департаменту статистики торгівлі та фахівцями департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища.

З метою аналізу існуючої ситуації та наявної інформаційної бази, необхідної для проведення статистичного спостереження за змінами цін на ринку житла і розрахунків індексів цін, вивчення досвіду та практики розрахунків індексів цін на ринку житла в країнах ЄС з урахуванням національних особливостей та джерел даних, визначення методів коригування якості у рамках реалізації Проекту Twinning № UA10/ENP-PCA/SI/26 “Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС”, з 25 до 27 червня 2013 року в Держстаті України перебував експерт ЄС з питань індексу споживчих цін Проекту Twinning Девід Фенвік. Експерт працював з фахівцями департаменту статистики цін.

З 25 до 27 червня 2013 року Держстат України відвідали фахівці Національного статистичного комітету Республіки Білорусь з питань упровадження КВЕД на базі NACE у статистичну практику Ольга Довнар і Світлана Нічипорук, які працювали з фахівцями департаменту статистичної методології та департаменту статистики виробництва. Метою візиту було надання консультаційної допомоги з питань організації та проведення робіт щодо впровадження КВЕД на базі NACE у реєстрі підприємств та перерахунку динамічних рядів основних макропоказників.

Короткострокові експерти з питань методології складання Сателітного рахунку туризму (СРТ) Проекту Twinning Альфредо Крістобаль і Маріанно Гомес де Мораль перебували у Держстаті України з 25 до 27 червня 2013 року. Експерти працювали з фахівцями департаменту статистики послуг щодо оцінки статистики туризму в Україні у рамках реалізації Проекту Twinning № UA10/ENP-PCA/SI/26 “Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС”.

Зарубіжні відрядження

Директор департаменту макроекономічної статистики І. М. Нікітіна з 2 до 5 квітня 2013 року відвідала м. Женева (Швейцарська Конфедерація), де взяла участь у нараді з питань вимірювання глобального виробництва в національних рахунках, яку спільно організували Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН), Евростат і Організація економічного співробітництва і розвитку.

Перший заступник Голови Держстату України В. О. Піщейко взяв участь у роботі другого засідання цільової робочої групи з розробки стратегії статистичного виробництва в країнах Європейської політики сусідства Східного регіону, що відбулося 3–5 квітня 2013 року в м. Люксембург (Велике Герцогство Люксембург).

Для участі в семінарі національних координаторів проекту Європейського інструменту сусідства та партнерства зі створення Спільної системи екологічної інформації для країн Східної Європи,

Кавказу та Центральної Азії, який відбувся в Європейському агентстві з охорони навколишнього природного середовища, з 8 до 11 квітня 2013 року в м. Копенгаген (Королівство Данія) перебував директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища О. М. Прокіпенко.

З метою участі в семінарі Об'єднаного Віденського інституту та Міжнародного валютного фонду з питань статистики цін з 14 до 20 квітня 2013 року у м. Відень (Австрійська Республіка) перебували фахівці департаменту статистики цін: заступник директора департаменту І. Є. Шкурська, заступник директора департаменту – начальник відділу статистики цін будівництва, транспорту, зв'язку та житла Л. А. Кузьміна, головний спеціаліст-економіст відділу міжнародних зіставлень Н. І. Лисенко.

З 16 до 19 квітня 2013 року в м. Москва (Російська Федерація) відбулася нарада спеціалістів статистичних служб країн СНД з питань дезагрегації ВВП у рамках глобального раунду Програми міжнародних зіставлень, в якій взяли участь директор департаменту статистики цін О. С. Калабуха та заступник директора департаменту макроекономічної статистики О. О. Москвін.

Директор департаменту статистики торгівлі А. О. Фризоренко і головний спеціаліст-економіст відділу міжнародних зв'язків та забезпечення реалізації проекту зі Світовим банком департаменту комунікацій, забезпечення доступу до публічної інформації та міжнародного співробітництва І. В. Кицишина взяли участь у засіданні національних координаторів зі статистики енергетики, що відбулося в м. Відень (Австрійська Республіка) 17–18 квітня 2013 року.

З 21 до 24 квітня 2013 року в м. Белград (Республіка Сербія) відбулося 5-те засідання Міжурядової українсько-сербської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва, в якому у складі офіційної делегації України взяла участь заступник директора департаменту статистики торгівлі – начальник відділу статистики зовнішньої торгівлі товарами Л. М. Матроніч.

З метою участі у міжнародній конференції “Стратегічна роль статистики енергетики в національній та міжнародній політиці” у рамках проекту INOGATE, яку організував Статистичний офіс Данії спільно з Європейською комісією, з 22 до 25 квітня 2013 року в м. Копенгаген (Королівство Данія) перебував директор департаменту статистики торгівлі А. О. Фризоренко.

Начальник Головного управління статистики (ГУС) у Волинській області В. Ю. Науменко, перший заступник начальника ГУС Л. С. Баранюк і заступник начальника ГУС В. О. Грабаровська взяли участь у робочій зустрічі з питань видання публікації “Міста – столиці регіонів у Євросоюзі” у рамках транскордонного співробітництва

“Єврорегіон Буг”, що відбулася у м. Люблін (Республіка Польща) 25–27 квітня 2013 року.

Начальник відділу математичних методів оброблення та аналізу статистичних даних департаменту статистичної методології А. В. Товченко з 5 до 9 травня 2013 року перебував у м. Женева (Швейцарська Конфедерація), де взяв участь у робочій сесії з питань статистичних метаданих, яку спільно організували Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН), Євростат і Організація економічного співробітництва та розвитку.

З метою участі в робочій зустрічі з питань агроекологічної статистики, яку спільно організували Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН), Євростат і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, заступник директора департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища – начальник відділу статистики виробництва продукції сільського та рибного господарства С. М. Масюк відвідала м. Будва (Республіка Чорногорія) з 12 до 15 травня 2013 року.

З 14 до 16 травня 2013 року перший заступник Голови Держстату України В. О. Піщейко відвідав м. Брюссель (Королівство Бельгія), де взяв участь у 14-му спільному засіданні Підкомітету № 1 “Торгівля та інвестиції” Комітету з питань співробітництва між Україною та Європейським Союзом.

19–25 травня 2013 року в м. Відень (Австрійська Республіка) відбувся семінар Об’єднаного Віденського інституту з питань взаємозв’язку між Керівництвом зі статистики державних фінансів та Системою національних рахунків, в якому взяли участь фахівці департаменту макроекономічної статистики: начальник відділу рахунків інституційних секторів економіки та балансу фінансових активів та пасивів В. А. Снігірєва і заступник начальника відділу регіональних рахунків Н. С. Соловйова.

Заступник директора департаменту статистики торгівлі В. В. Кругляк з 2 до 6 червня 2013 року перебувала в м. Нуса Дуа (Республіка Індонезія), де взяла участь у Третій конференції з прозорості даних щодо газу.

Делегація України у складі Голови Держстату України О. Г. Осауленка та начальника відділу міжнародних зв’язків та забезпечення реалізації проекту зі Світовим банком департаменту комунікацій, забезпечення доступу до публічної інформації та міжнародного співробітництва Ю. А. Музиченко взяла участь у 61-й пленарній сесії Конференції європейських статистиків у м. Женева (Швейцарська Конфедерація), що відбулася 9–12 червня 2013 року.

У м. Женева (Швейцарська Конфедерація) 12–14 червня 2013 року відбувся семінар високого рівня за результатами конференції Ріо+20: вимірювання сталого розвитку та впровадження системи еколого-економічних рахунків, який організував Статистичний відділ Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК ООН). У семінарі взяв участь директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища О. М. Прокопенко.

З 16 до 21 червня 2013 року директор департаменту координації статистичної діяльності та поширення інформації О. Е. Остапчук, головний спеціаліст-економіст відділу моніторингу, аудиту та оцінки якості статистичної діяльності цього департаменту Ю. І. Прядко і начальник відділу математичних методів оброблення та аналізу статистичних даних департаменту статистичної методології А. В. Товченко перебували в м. Кельн (Федеративна Республіка Німеччина), де взяли участь у навчальному курсі “Управління якістю в статистичних установах”.

Директор департаменту макроекономічної статистики І. М. Нікітіна з 18 до 21 червня 2013 року перебувала в м. Москва (Російська Федерація), де взяла участь в нараді спеціалістів статистичних служб країн СНД щодо дезагрегації ВВП у рамках глобального раунду Програми міжнародних зіставлень.